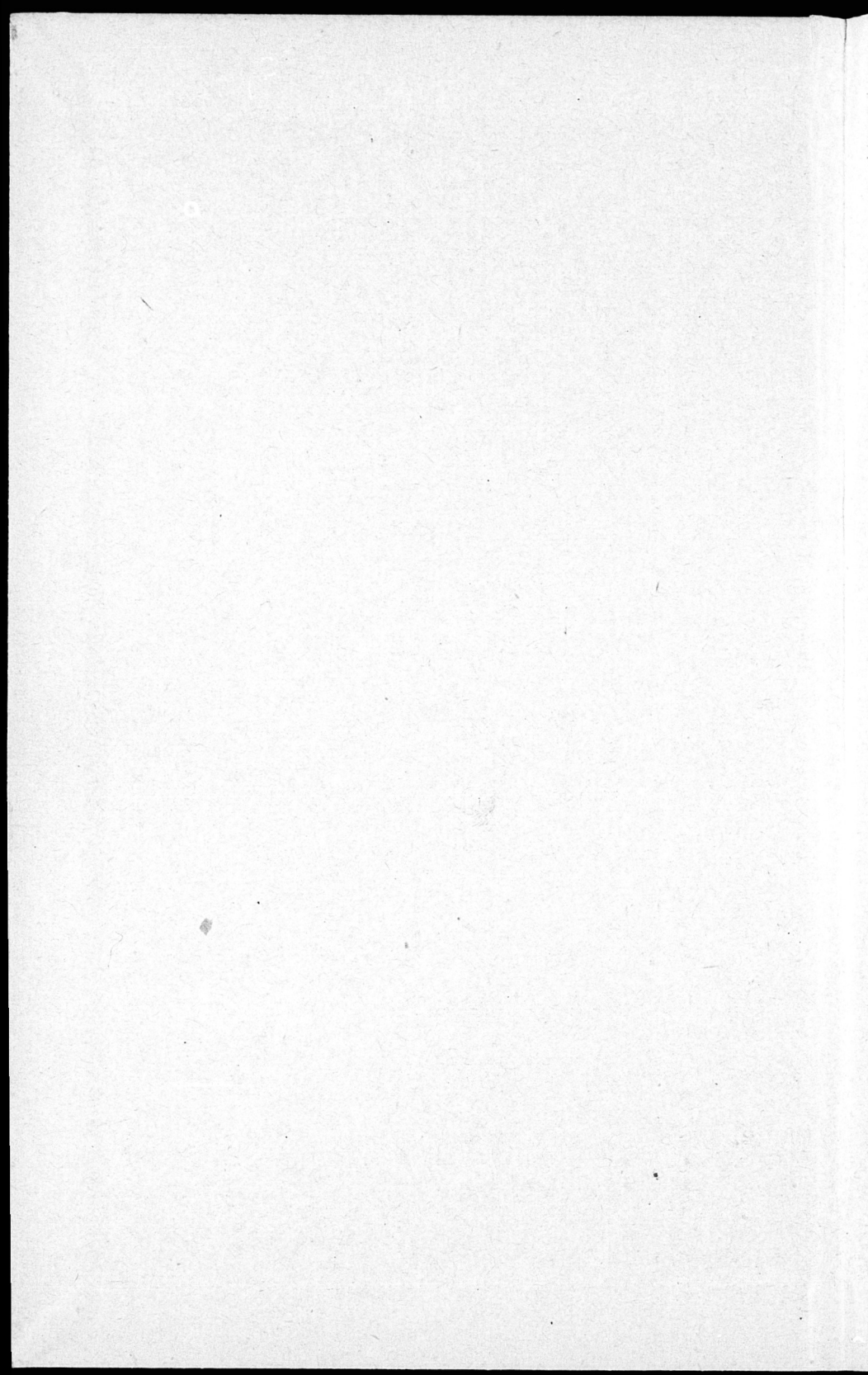
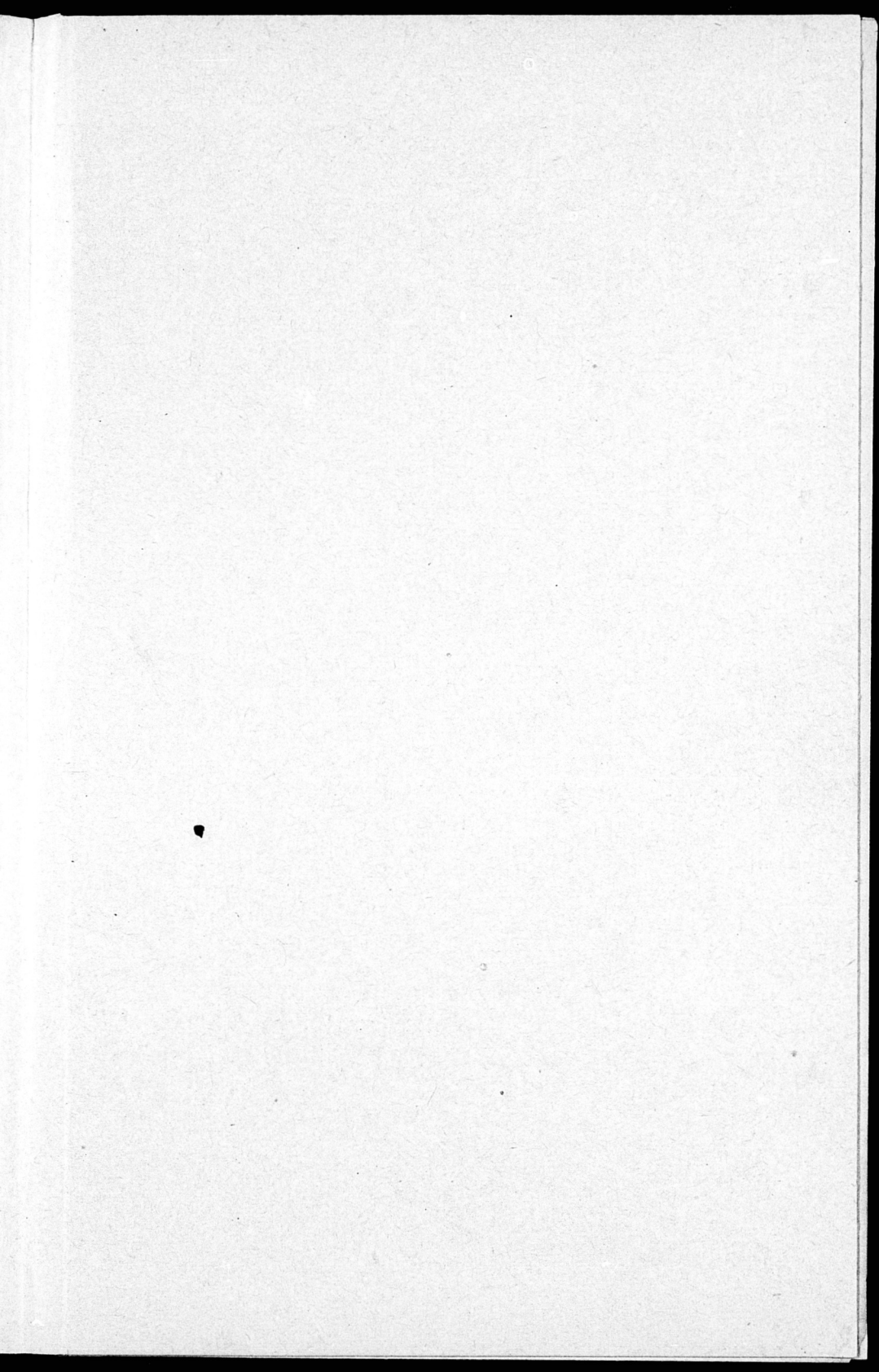

C
2667

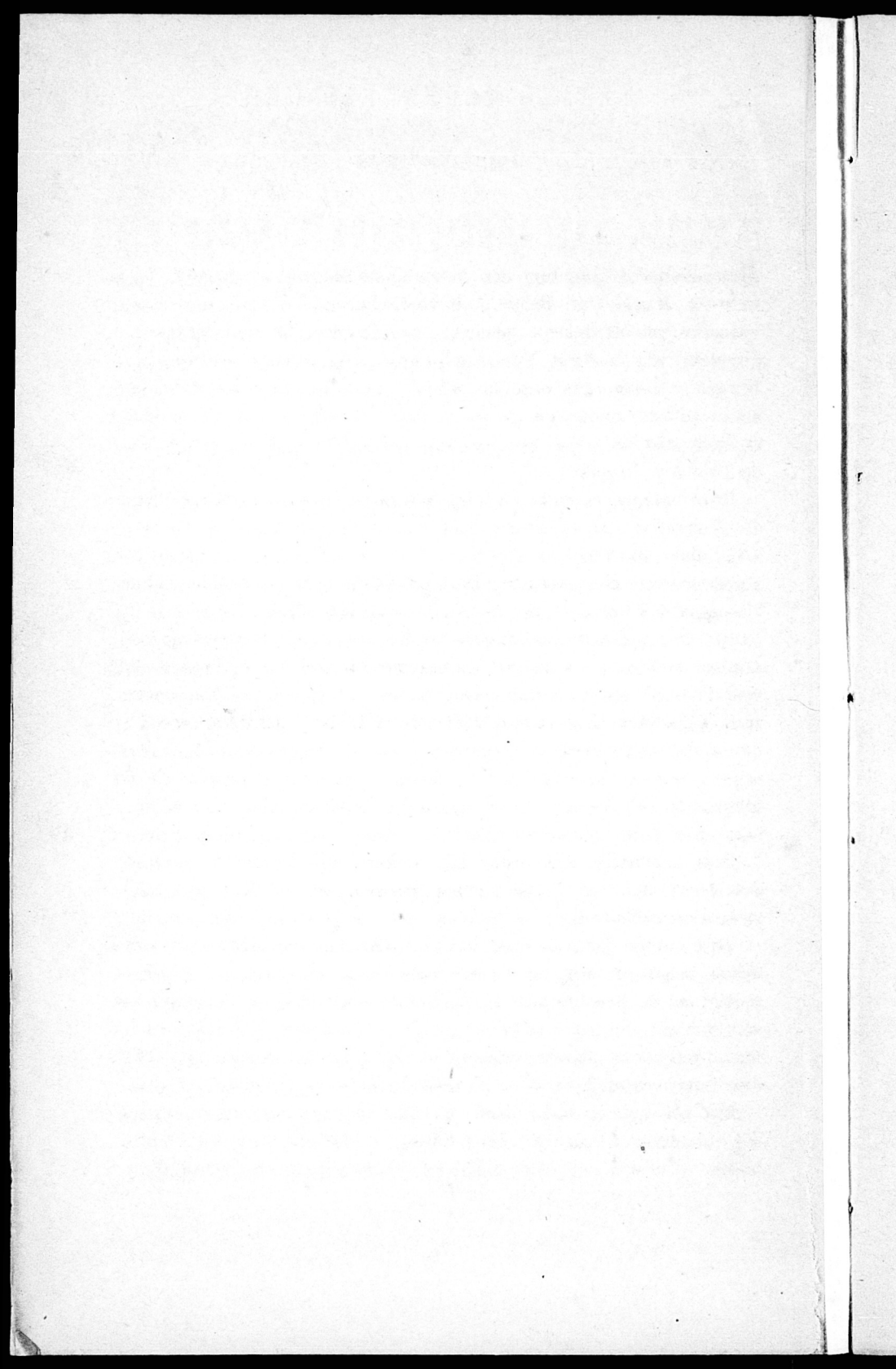

BIBLIOTHEEK UNIVERSITEIT UTRECHT

2912 863 8

Betrekkelijk de inenting der heerschende longziekte, door Dr. WILLEMS te *Hasselt* in België, als voorbehoedmiddel tegen deze ziekte voorgedragen en bekend gemaakt, worden door Dr. WELLENBERGH, directeur van 's Rijks Veeartsenijschool, die onlangs met den heer JENNES, leeraar aan dezelfde school, naar België geweest is, ten einde aldaar onderzoek te doen naar de waarde van dit middel, en zich met de wijze van inenting bekend te maken, eenige mededeelingen gedaan.

Door den spreker wordt kortelijk herinnerd, dat het denkbeeld, om de longziekte in te enten niet nieuw is, en daarover reeds in 1827 door HERTWIG in *Berlijn*, als ook later door VIX en DIETRICHS proeven zijn genomen. Deze proefnemingen geschieden echter alleenlijk met het doel, om, — in de veronderstelling, dat door de inenting de longziekte van het eene aan het andere dier zou medegedeeld kunnen worden, — daaruit de besmettelijkheid dezer ziekte, welke vooral destijds zeer in twijfel getrokken werd, te bewijzen. Hun onderzoek had echter eene zeer onvoldoende uitkomst, daar de meeste runderen, die tot de proefneming gediend hadden, wegens de ondoelmatige wijze, waarop de inenting was verrigt, spoedig en nog vóór dat de longziekte, als gevolg der besmetting door de inenting, kon uitbreken, aan eene algemeene infectie en bloedontaarding zijn gestorven.

Deze ongunstige uitkomsten zijn buiten twijfel oorzaak geweest, dat sedert dien tijd geene nieuwe proeven, om stoffen, van longzieke dieren afkomstig, op gezonde over te brengen, zijn gewaagd.

Voor eenige jaren is door het Fransche gouvernement eene Commissie benoemd, om, door eene reeks van proefnemingen, te onderzoeken en te bepalen, of de longziekte door inenting kon worden voortgeplant, hetzij door het bloed, hetzij door andere dierlijke vochten, van zieke dieren genomen en op gezonde overgebracht. Tot dus verre echter heeft deze Commissie niets van zich doen hooren.

Met een geheel ander doel, en niet zoo zeer om het vraagstuk der besmettelijkheid of niet-besmettelijkheid der longziekte op te lossen, dan wel om, door middel der inenting, de schrikkelijke ver-

woestingen der longziekte tegen te gaan , werd zij op nieuw door Dr. WILLEMS beproefd , die , zoowel steunende op de waarneming , dat vele besmettelijke ziekten , door inënting op een gezond ligchaam overgebracht , een goedaardig karakter verkrijgen , als op de onder- vinding , welke schijnt te bevestigen , dat een dier , hetwelk een- maal van de longziekte is hersteld , nimmer of althans zeldzaam ten tweede male door de ziekte wordt aangetast , daaruit aanlei- ding heeft gevonden , om deze kunstbewerking op eene groote schaal in toepassing te brengen ; zoodat , indien het zich bevestigt , dat de in- ënting der longziekte werkelijk een doeltreffend voorbehoedmiddel tegen deze ziekte is , dan de eer dezer ontdekking aan Dr. WIL- LEMS moet toegekend worden , die de aanwending van dit middel niet alleen voorgeslagen , maar ook ten uitvoer gebracht heeft , en de uitkomsten zijner vele proefnemingen heeft bekend gemaakt.

De stoffe , waarvan Dr. WILLEMS tot de inënting gebruik maakt , is het vocht (bloed , slijm , serum) , hetwelk uit eene , door de long- ziekte aangetaste , long wordt uitgedrukt of daaruit van zelf uitvloeit. Bij voorkeur wordt de long genomen van een dier , hetwelk in het eerste tijdperk der ziekte is geslagt , of van een zoodanig , waarbij zich de eerste verschijnselen der ziekte beginnen te openbaren ; ook schijnt het raadzaam , dat gedeelte van de long te nemen , het- welk niet in de hoogste mate ontaard , maar waarin nog eenige bloedstroom overgebleven is. Één droppel van dit vocht is tot de inënting voldoende.

Indien de stoffe gebezigd wordt eener long van een dier , hetwelk in het laatste tijdperk dezer ziekte afgemaakt of aan de longziekte gestorven is , heeft de inënting eene zeer ongunstige uitkomst en meestal den dood ten gevolge gehad. Ook met andere vochten , van longzieke dieren afkomstig , zoo als met het slijm uit den mond en de neusholte en met het bloed uit den halsader , was de inën- ting beproefd , echter in de meeste gevallen zonder eenige voldoende uitwerking. Proeven met de melk van longzieke runderen waren tot nog toe niet genomen.

De inënting wordt verrigt aan de bovenvlakte van het uiteinde van den staart , aan het bovenste en middelste gedeelte van den zoogenaamden pluim , gewoonlijk op twee plaatsen , welke vier vin- gerbreedten van elkander gelegen zijn , en waarvan het haar al- vorens is afgeknipt.

Inëntingen , op andere ligchaamsdeelen beproefd , b. v. op den den wortel van den staart , op de schoft en op de zijvlakten van den hals , hebben , wegens de ontzettende zwelling dezer deelen en de mede aandoening der nabij gelegene organen , altijd den dood veroorzaakt.

De wijze , waarop de inenting verrigt wordt , is hoogst eenvoudig. Een tweesnijdend scalpel is daartoe zeer geschikt. Dit instrument wordt in het uitgeperste longen-vocht gedoopt en zoo lang op de plaats , waar ingeënt moet worden , gesteld , tot dat het vocht daarvan afdruipt. Daarna in de huid ingedrukt , wordt door eene ronddraaijende beweging van het mesje het indringen der smetstoffs onder de huid bevorderd.

Na een tijdsverloop van 12 tot 30 dagen , dat het besmettende vocht in het ligchaam is ingebracht , beginnen de eerste verschijnselen der inënting zich te openbaren. Deze verschijnselen , hoofdzakelijk plaatselijke , gaan echter met eenige algemeene gepaard , zoo als : loomheid , verminderde eetlust , trage mest-ontlasting en eenige koortsachtige beweging.

De plaatselijke verschijnselen aan den staart , welke bij sommige dieren twee en drie maanden blijven voortduren , bestaan in eene meer of mindere uitgebreide zwelling van dit deel , hetwelk bij de minste aanraking hoogst gevoelig is , vooral op de plaats der inënting.

Deze ontstekingachtige zwelling kan zich dikwijls zeer ver in andere weefsels uitstrekken , vooral indien de inënting op eene slecht gekozene plaats of met stoffe van eene mindere goede hoedanigheid verrigt wordt.

In het gezwel vormt zich eene aanmerkelijke hoeveelheid plastische stoffe , even als zulks in de longen van longzieke dieren wordt waargenomen. Soms tijds verdwijnt het gezwel , soms tijds gaat het in koudvuur over , in welk geval geheele stukken huid en zelfs het top-einde van den staart afvallen.

Bij een regelmatig verloop , heeft de inënting op den algemeenen toestand der dieren weinig invloed.

Door de inënting zou , volgens WILLEMS , eene nieuwe ziekte worden voortgebracht en de aandoening der longen met alle eigendommelijkheden , aan de longzieke eigen , als het ware , uitwendig verplaatst worden. De physische eigenschappen , het microscopisch onderzoek en de chemische analyse toonen aan , dat het kunstmatig

voortgebragte plaatselijke lijden volkomen overeenkomt met de ziekelijke aandoeningen en voortbrengselen , welke in de longen der , door longziekte aangetaste , runderen worden waargenomen en daaraan identisch zijn.

De smetstofe , welke vooral in het longenvocht bij de longziekte wordt aangetroffen , is van eene geheel eigenaardige hoedanigheid , en schijnt alleen bij het rundvee eene bijzondere uitwerking te kunnen uitoefenen. Inëntingen met deze stofe op kalkoenen , konijnen , honden , varkens , geiten en schapen bleven zonder eenig gevolg.

Met betrekking tot de uitkomsten , die door de inënting verkregen zijn , wordt medegedeeld , dat dieren , die eenmaal op de voorgeschrevene wijze zijn ingeënt , hetzij dat de smetstofe gevat heeft al dan niet , de vatbaarheid voor de longziekte volkomen verloren hebben ; en in de tweede plaats , dat de stofe , die tot de inënting dient , zonder eenige uitwerking blijft bij runderen , die eenmaal zijn ingeënt of de longziekte zelve gehad hebben , maar daarvan zijn hersteld. Ook bij kalveren , van eenige dagen tot 6 maanden oud , blijft de inënting , ofschoon de reden daarvan niet bekend is , zonder uitwerking. Deze stellingen schijnen , vooral wat de eerstgenoemde aangaat , door vele belangrijke waarnemingen bevestigd te worden.

Reeds vroeger werd door Dr. WILLEMS , in eene , aan den Minister van Binnenlandsche zaken ingediende verhandeling , opgegeven , dat in de stallen van zijn' vader , waarin van 1836 af de longziekte in hevige mate geheerscht had , van 108 runderen , die van den 10 Februarij 1851 af tot op den 26 Februarij van het volgende jaar , achtereenvolgens , de inënting hadden ondergaan , geen enkel voorwerp door de longziekte is aangetast , niettegenstaande deze ziekte voortdurend in die stallen , alsmede in die zijner naburen , bleef voortbestaan , terwijl er , gedurende dat tijdvak , van 50 andere runderen , mede in dezelfde stallen geplaatst en aan dezelfde invloeden onderworpen , maar die de kunstbewerking der inënting niet hadden ondergaan , 17 door de longziekte zijn aangedaan geworden. Gedurende het verblijf van den spreker te *Hasselt* , werden hem meerdere stallen aangewezen , waarin dezelfde uitkomsten verkregen zijn.

De meening , welke de veebezitters te *Hasselt* omtrent de inënting als voorbehoedmiddel tegen de longziekte hebben , is dien-

tengevolge in het algemeen, zeer gunstig, en werden er aldaar weinige gevonden, die daarvan geen gebruik gemaakt hadden, terwijl de daadzaak, dat de longziekte, welke van 1836 af in deze plaats zeer sterk had geheerscht, thans aan het verminderen was en bijna geheel had opgehouden te bestaan, alleen aan de toepassing der inënting werd toegeschreven.

De proeven van WILLEMS, ofschoon in meer dan één opzicht hoogst belangrijk en aanvankelijk met eene zeer gunstige uitkomst bekrond; zijn echter, volgens den spreker, op verre na niet voldoende en volledig; ook geven zij, uit een praktisch oogpunt, tot te veel bedenkingen aanleiding, om onvoorwaardelijk algemeene navolging te verdienen. Zij kunnen wel is waar genoegzaam aantonen, dat de smetstofte der longziekte, in het ligchaam van gezonde runderen gebragt, daarbij eene specifieke werking uitoeft, doch zij zijn van te korten duur geweest, om, ten aanzien van het verloren gaan der vatbaarheid voor de longziekte, met zekerheid te kunnen besluiten. Ook is eene herinënting te spoedig op de eerste inënting gevolgd, dan om daaruit met zekerheid te kunnen afleiden, dat de smetstofte voortdurend onwerkzaam zal blijven.

Nog eene andere bedenking van meer gewigt doet het raadzaam oordeelen, om, vóór dat een nader en volledig onderzoek naar de gevolgen der inënting is ingesteld, deze kunstbewerking niet algemeen als voorbehoedmiddel aan te bevelen.

De omstandigheid namelijk, dat in België de inënting hoofdzakelijk is aangewend bij vee, tot de slagbank bestemd, en voor het grootste gedeelte uit ossen bestaande, die aan eene volstreckte stalvoeding zijn onderworpen en met spoeling worden gevoed, terwijl zij in ons land zou verrigt moeten worden bij vee, onder andere omstandigheden geplaatst en tot een ander einde bestemd, maakt het onzeker en moeilijk, om vooruit te bepalen, in hoeverre dit middel tot minder gunstige gevolgen, zoo als tot eene te vroegtijdige afkalving en verminderde melkgeving, of tot eenige aandoening der organen, tot de melkafscheiding dienende, aanleiding zou kunnen geven. Spreker verheugt zich daarom aan de leden dezer afdeeling te kunnen mededeelen, dat door den Minister van Binnenlandsche

Zaken bepaald is, dat de inëntings-proeven, welke voor onzen vee-stapel zulke hoogst belangrijke uitkomsten kunnen opleveren, aan 's Rijks Veeartsenijschool, zoo naauwkeurig en volledig mogelijk, zullen herhaald en voortgezet worden.

Hij deelt ten slotte eenige bijzonderheden mede over de wijze, waarop deze proeven zullen genomen worden.

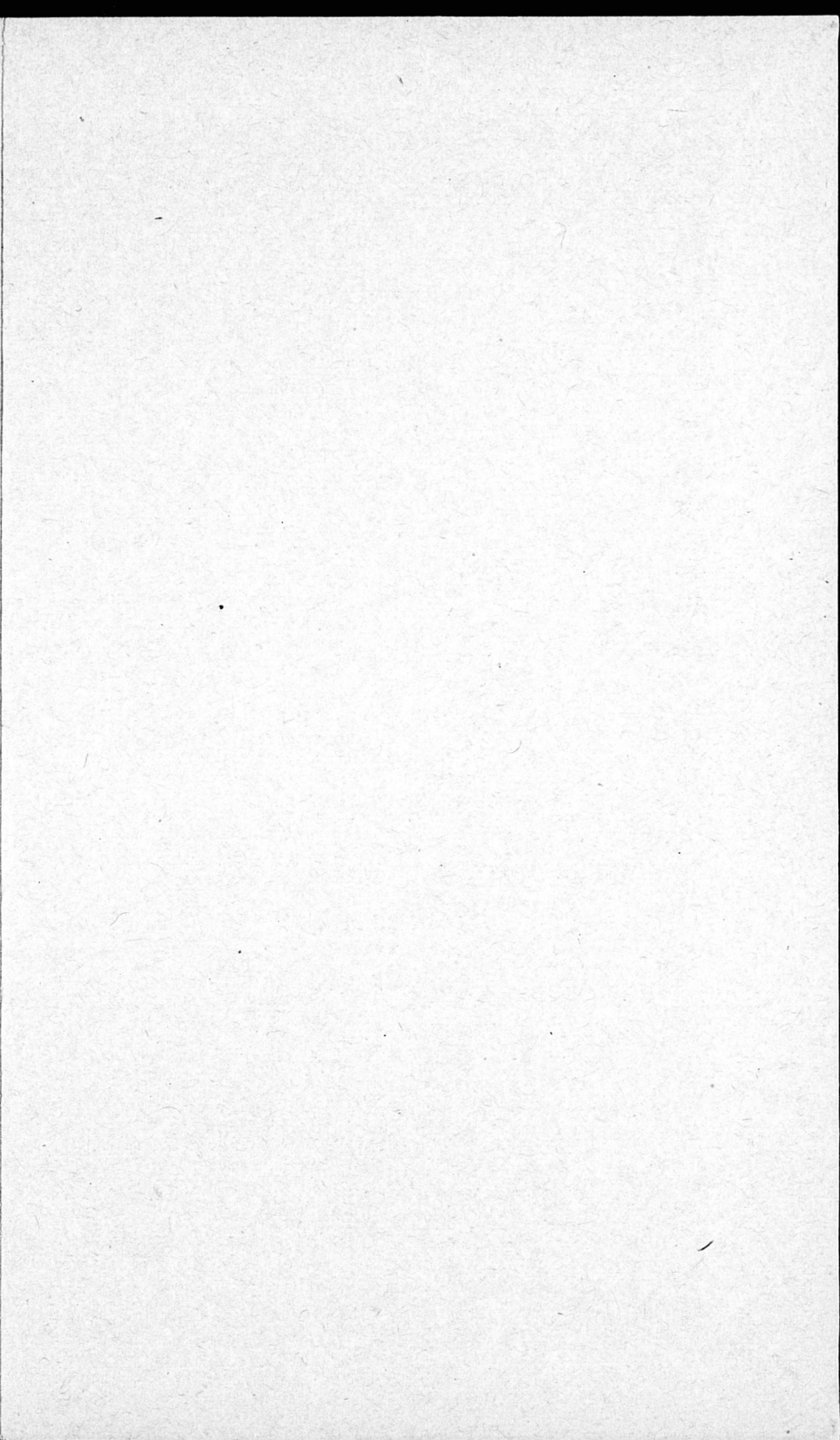
Tot dat onderzoek zullen een aantal runderen, van gezonde stallen afkomstig, aangekocht en aan de inënting onderworpen worden.

Tusschen deze ingeënte runderen worden longzieke alsmede gezonde, maar niet ingeënte, runderen geplaatst. Daardoor zal reeds dadelijk kunnen blijken, welken invloed de smetstof op die dieren heeft, welke zijn ingeënt, en in hoeverre de inënting werkelijk als voorbehoedmiddel tegen de longziekte zal aangemerkt kunnen worden.

Om verder met zekerheid te bepalen, of de vatbaarheid voor de longziekte geheel en al, of ten minste voor langeren tijd, is verloren gegaan, en na te gaan, in hoeverre de runderen, die de inënting ondergaan hebben, ongedeed aan de besmetting kunnen blootgesteld worden, zullen zij, na den afloop van alle toevallen, door de inënting veroorzaakt, aan zoodanige veehouders worden afgestaan, in wier stallen de longziekte sedert korteren of langeren tijd geheerscht heeft.

Daar eindelijk het belang onzer veehouders vordert, dat met zekerheid de gevolgen kunnen voorzegd worden van den invloed, welke de inënting op dragtige- en op melk-koeijen uitoefent, zal tot het onderzoek hoofdzakelijk van dusdanig vee gebruikt gemaakt worden.

*(Overgedrukt uit de handelingen van het
7de Landh. Congres.)*

1877456

